

ШЫН

СЭКП-нин Тыва обкомунун болгаш Кызыл хооркомунун,

Тыва АССР-нин Дээди Совединин органы

КИНО БОЛГАШ КӨРҮКЧҮ

Кинорежиссёрлар туккан, анык ар сурунуд кудумчулукта бир-де бажыкче кире берген.

—Бажыкчылар чынында кино чаралары азын калган, барып көрүңер, бо кезге көчүрүп салып кино болуп, ужурашкан-на кижээ дагачындар — деп, ол бажыкчылар элдеринге тугаалайшаан, үнөр кинонуң ужурашканын дүңдүрүп тайыбырлап берген. Чүгүл бо удаада өвөс, а кезек-кезек болган-ла оларынмын келгеш баар, чүгүл болган хөдүг, өздөк ол анык кижээ демги өг-бүдө алыс сепкилдерин таарынын олуртуп калган. Кымыл ол? «Тес-Хем» советтүн Берт-Дагда кинемеханиги Чамзырай Дагда-дыр.

Ол апаз сес чыл кинемеханиктен ажылдаан, эки ажылы дээш чонуга хүндүткелдиг. Оң ажылынын чедикчининг кол талазы—бодунун ажылында хөй-нигитин активти өйкөлдөп, апаз даянып, оң күчүн шыл ажылга билдирген. Суура тургускан кинорежиссёрлар Чоолу Болат-оол, Чамзырай Дагда-оол, Арапчор Маадыр-оол болган өскөдөр-да кино көрүңчө чонун өйкөлдөп, кино чараларын бижеш азын, киноаппараттарын өйкөлдөп, арыг-шөвөр турарын хайгарган, чаа киноларын чедирип алырынга Чамзырайга эки дузаалык турараар. Берт-Дагда кинемеханика кездэе ажыл-агый дугайында уран чечен, догчу-документалдык фильмдерин, киножурналарын ий санында 4—5-тен эвеш эвеш суура-да, ырак-узакта турткан турар малчыларга-да барып көрүтүп келген. Чамзырай Дагда бо чылдык бирги чартыгында кино көрүтүлгө-лөңүн панын 124 хуу күтүскен.

«...Уран чүдүлүң бүгү-ле хевирлерин идеялыг утпа-шынаарың болгаш уран чечен мергежилдинг хөжүмдөңгө чаа-чаа улуг чедикчининг чедип алыр» деп, СЭКП-нин Программалында айтылган. Уран чүдүлүң бир хевир—кино бистин чуртта делгем хөг-жүдөнү ап турары-биле кады, оң кижизиндикти ужура-улаан улуг, ыңгыр болганда кинода чүрүп көргүскен ажылдардың болушуну-вары, хөдөикчилерин, коммунист тургүтүлгүлүн моральдыг дүртүмө салып турары көрүңчүлүк сепкил-салгыны артып каар. Ындыг чалай хүдөңгө тыва кинемеханиги Чамзырай Дагда болган оң хөй-хөй өш-өөрлери — кино ажылдарчылары алдарыны-биле күтүскен турараар.

Салгыт болар көрүңер-даан, киниги фильмни көргөш көчүт-ла таарыган айык сөөк? Чамзырай: «Кинигин салып-толу» деп уран чечен фильмни ап көрөдү. Ол болза бистин совет кижизинг мораль талазы-биле бижип тургүтүлүп, арыг, бижик жөү-шынаарың дугайы кино уран чүдүлүң арыг-даа дамчыдып берип турар. Оң идеялыг утпа-шынаарың, кижизиндикти өйкөлдөп алыр болган-дыр. Ыччанган кинемеханик хөй көрүңчүлүк өйкөлдөрдөн аны-гада, оларга оң утпа-шынаарың чедир төлөдө, көрүңчүлүк-биле ужурашканын организастары, апаз ук черде кино көрүңчүлүк-сининг бажыкчы чуталаалары улуг ажыкты. Бо ажыкты чурта-рынга активчилер бот-тылгыт, организасты чуртун кичирити-ри чүтүд. Ындыг активтиг кичиритири экижидип турган, Тожу, Тады болган Чөөн-Хемчик райондарын култура кидилтери (эргелекчилери П. И. Акулов, Г. Г. Огольцовский, С. Д. Дагда-Доржу) бо чылдык бирги чартыгында чонга кино көрүтүлгө-лөңүн сеансылар, көрүңчүлүк болган апаз чылаалың талазы-биле паныарын тур-туулаа алыр күтүскенер.

Интини-биле алырга, чонну кино-биле таарыгарың депке бистин республикада эвеш экижип. Бо чылдык бирги кварталында бистин кинотеатрлары паны-далгаларыг оңалгаларын чедип-кирнине күтүскен, Россия Федерациялыг АССР-деринин, облас-тарын болган крайларын аразында социалист чарыкчы бирги чери алганы кычпак көрүңчүлүк өвөс боор. Ийги квартал база-ла эки түнөлдүг болган. Бо чедип алганын организасты ажыл-херек-тер моон сонгаар республиканын киноаппараттарында болган көрө кинорежиссёр дегикчени алыр ажурлуг.

Чамдык жөүкү чедикчилер бисте бар-дыр. Ыччала-даа эки чүдүлүң хөдөңгө багынын чаштынып шыдавазы ашкан, мас-саны кино-биле таарыгарың ажылында бар чөптөстөрүн өшп эр-тин каап болбас. Республиканын барып болган чөөн райондары-нын култура ажылдарчыларын деңсөөр айлы-биле чөүлөд тур-лардынга култура албан черлерин, оң интинде көздө турм кинемеханикаларын бажык-балта-биле багы таарыгары турарын шүгүңүлүкчү бау-биле клереткен. Оң бээр эвеш үе өрткөн, ыч-чалажок бажык-балта, хөдөңгө-биле багы таарыгарың кинемеханикаларже ам-да кичтөңгөй салбайн турар. «Төлө» советтүн Бай-Тал салгырында өсөлү үш айларда кино үймөк. Апаз багы шынарлыг саман-биле клуб туруп эгелен турда, өрт камталынып ажылдарчылары келгеш: «Оң-биле клуб-даа кымыл ап, кино-даа үндүрүп шыдаваз силер» — дээш, ону тудуп кылдырып хоругдап каапкан. Ам мында клуб чок. Ол-ла районун Дөң-Терек суурга кино үндүрер бергездеш: клуб бичин, олурар сайдалары чедиптеш... Бай-Тайганың хөй-хөй малчыларын кино көрөйүн турарын чүңүк-биле тайыдырлармы? Байдал ыңгыт турда СЭКП райком (бирги секретары эш Биче), райтүсөөм (директы эш Чоолу) районун култура кидилсининг ажылыгче ханылап кирбейн, кымыл негедө салып турар.

Бистин республикада кино үндүрер черлеринг кол нуруу-ла клубтар болган Бултура бажыкчылар чынында клубта бир өрөдө туруп турар. Ындыг болганда клуб-ла клубтун азы Култура бажыкчынын тууг, сепкилге багы болду, апаз кино көрүңчүлүк-гезин организастарын моондала турар. Республиканын Бултура министрствозу турм кинемеханикаларын материалдыг базасын улам экижидип бажыкчыларын салып салыр ажурлуг.

Амгы үедө республиканын колхоз, совхозтарынын ажыл-ишчи-лери интининг малынга септен белектер дээш хөү, шөлдөрдө чүг-күдүг ажылдап, мында хонуп-дүжүп турараар. Оларын културлуг негеделерин хандыраар, кино-чүрүкү чедип барып көрүңчүлүк—кино ажылдарчыларын хүндүгү хүдөңгө билер.

ШЫН УГЛАНЫШКЫН

Бүдүрүлгө чоруулгаларын бөдү-нар-ла хемчээл-биле механизастаар талазы-биле партиянын Программалында айтылган шийтирлерин амыдарга боттадыраарың шын угланышкынын Кызылдың алгы заводунуң дирекциязы, мында партия болгаш профсоюз организастылары шийип алганар. Мурунда ажылгагышкын салгаларга шыг-жатынып чытылган механизасты-ны, машиналарын заводтун чөктө-ринге, мастеркалаларына шүтүлүп тургускуланын. Ол чорун кайгам-чык кеш түнөлдөрдө чедирген. Сөөлүг каш чылдарда үргүчү-ле хонуп-дангыг ажылдыг бүдүрүлгө болуп негелген завод бо чылаң бирги чөрт-түндө курт үлөтүрүңүн министр-ствозунуң бүдүрүлгөлерининг ара-зында калбарган социалист чарык-чынын тилекчи болуп үнгөн. Куш-ажылың бүдүрүлгүлүг анык беээн, продукциянын шыныры эки-жиз. Муруну чылдарда камалга чок ажылдап келген завод эрткен алды айларда 13 муң рубль түңүкү орулганы кирип алган. Бедик бү-дүрүлгүлүг техниканы калбаа-биле ажылгап шийгээткени-биле холбаш-

Чөөн-Хемчик районда «Чыраа-Бажы» советтүн дөү шынаала, мында септен кезикчелер экиг тү-дүкчөкчелер кирген.

Сөөкх бо чылын бөдү чыгарар үнгөн 4500 тонна септен белек-тер орулганы салган. Септен ар-бын үнгөн участкаларда 6 брига-да бот-боттарынын аразында ча-рыштыг ажылдап турар. Ол бри-гадаларын аразында чарыштыг түнөлини он хонгаш үндүрүп, мурнакчы болган бригадала сов-хозта партия комитетинин, дирек-ция черинин болгаш ажылчынар комитетинин шалгыр Кызыл ту-гун тылсын турар.

Сөөлүг он хонгаштыг түнөли-де чарыштыг бирги чери комму-нист эш Комбукыйның удурт-каны коммунист күш-ажыл бри-гадазы чаллап алган, шалгы-чы бригадала шалгыр Кызыл тукту тылсакан. Ол бригадалыг кижигүлөрү 900 тонна септен белек-тер панын бо хүнерге че-дир 550 тонна кылдыр күтүскен шыдаан. Ында ажылдап турар 9% кижилеринг аразында соци-алист чарык калбарган. Меха-низаторларын чарыкчына мур-

нуку олурдуула «Беларусь» тра-ктор-биле септен кезип турар Мов-гун Дакор-оол чоруп, хүн нор-манын 125—150 хуу күтүскен ту-рар. Ол ышкан тракторист Мов-гун Салды-оол, хөд калдыры-биле септен кезип турар Дамбар-кыс, Могун Көкөй олар база кызы-маккай ажылдап турар.

Сөөкх партия комитетин 5 хонгаш-да бригадаларын амы-көргөңдү дугайында белекче-лерин үндүрүп, ону бригадала сеп-кичелер таарып турар. Ол белек-челерин бригадаларын курал-дарында чуталаалык, мурнакчы-ларын арга-дуржулгаларын болгаш ажылында шийгээткени чүдө-лөңдөргө бажыкчыларын амы-көргөңдү дугайында белекче-лерин үндүрүп, ону бригадала сеп-кичелер таарып турар.

Эш Комбукыйның удуртканы коммунист күш-ажыл бригадала сепкичелер таарып турар. Ол белек-челерин бригадаларын курал-дарында чуталаалык, мурнакчы-ларын арга-дуржулгаларын болгаш ажылында шийгээткени чүдө-лөңдөргө бажыкчыларын амы-көргөңдү дугайында белекче-лерин үндүрүп, ону бригадала сеп-кичелер таарып турар.

Бригадалыг ажыл-ишчилери-нин ортузунда интининг чөмө-көңгөңдө эки тургускаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

ТӨРЭЭН ЧУРТТУҢ ШЫГЖАМЫРЫНГА

ПОЛТАВА. (Сельская жизнь) солунуң корреспондентизи. Полтаваын таарыжылары хүн бүрүдө күрүңкени шыгжамырыгче мур-мун топто аны шынарлыг таарымын чөртүп турар. Белектер черлеринде ам безин 19 миллион азыг пуд таарымы колдуулаа кымыл-тасты дугааган.

ВОРОНЕЖ. (Сельская жизнь) солунуң корреспондентизи. Чаа дү-жүттүн таарымын чүдүргөн автомашиналар колхозтардан болган совхозтар-да тарва хүкөң алыр черлерге сонгаал чокта чоруп турар. Росованск болган Острогжис бүдүрүлгө эргелекчилерин ажыл-агыйлары тарва дү-жаалганын чедикчилерин чорутуп турараар. Ам безин он-он колхозтар болган совхозтар тарва салдарынын планналыг күтүскен. Полторевск ра-

йонун ажыл-агыйлары белектер черлеринге 200 муң хире центнер та-рааны. Лисинск районун—114 муң центнерин чөртүккан.

РОСТОВ ОБЛАСТЬ. (Гигант сууру). (СЭТА). Дөңдө хонгашынын барээзи «Гигант» советтүн шөлдөринде тарва дээш тулчулук күш-ажылыг улуг тилекте-биле доозулган. Көзүлбөн дүжүт алдыган. Ажыл-агыйын коллективин Төрөн чүрттүн шыгжамырынга ийи миллион 500 муң азыг пуд—пандан дыка хөй таарымы уураын шийтирилген. Ам безин элеватор-же ийи миллион 100 муң пуд азыг таарымы чөртүккан.

Тараа култураларын бүгү шөдү 21 муң гектар азыг, советт гек-тар бүртүлгөн ортума-биле 200 пуд таарымы алган.

Малга хөй чем — хөй эът, сүт, дүк Шөлдөрдөн ажил-ишчи медээлер

Тудугжуларнын өмүнөөзүндөн

Улуг дуза

Чөөн-Хемчик районун Ленин ат-тыг колхозунуң тудуг бригадалыг эш М. Шаптарга удурткан 7 кижизинг эвешелерин ийги оң хо-нуудан өгөдөп атып 2 септен ке-зер машиналыг кезилдеже кирген. Эвеш 75 тонна септен белектер, төрөн колхозунга дугаарын хүдөң-гөн.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

Эки организастаан

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Чайгы аңдарылга

Улуг-Хем районун «Х Улуг ту-рал» колхозунуң таарыжылары белек чылаң таарыжыга утуктур 240 га кур чери аңдарган. Сөөлүг хү-нерде 6 кижизинг трактор эвешелер Дарга-Хаага 60 азыг га чери аң-дарары-биле атыттылган. Колхоз баштаар чери трактористтерин не-геделин хандырган.

Каа-Хемнин колхозтарында

САРЫГ-СЕН. (Телефон-биле). Каа-Хем районун колхозтарынын ажил-ишчилери малга бажык чөм-сурун белекчелерин болган чаа дүжүттү ажаап алырында белекчелер ажил-дарын организастыг чорутуп турар-лар.

Септен кезилдезининг талазы-биле дээр көрүңчүлүк «Кызыл ту» кол-хозтун септенчилер чедип алган. Ол колхозтун деңсөөлөңгө эржи-лөөн сүтүгү чыгарып септенчилерге шалгыт кады шыдааган: аас хү-нерде кезилде, чашыкында сү-лөө салышынын утуктел чок чорудуп турган.

Бо хүнерде чедир мал чөмкенин белекчелерин 5 муң тонна центнер

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

«Сут-Хел» советтүн Бора-Тайга салгыры мал чөмкенин белекчелерге организастыг кирген. Септен бри-гадаларын анги-ангы эвешелеринда шүштү 135 ажылчынар хаара ту-тунган, оң интинде хол калдырып 102 кижизин амыккан турар. Совхоз-тун дирекция чери септенчилерге таарыкчылыг байдалы тургускаан.

Бо хүнерде салгыр 112 тонна септен болуп сарааттаан.

Ажылдын баштайгы 19 хонун-да 50 тонна эки шынарлыг нолан септен 5 сараат кылдыр болуп тургускаан. Машинистер эштер М. Шаптар, С. Чамбаа олар хүнде 6 ганы кестирер турган, 9—10 чедир, норманын 150—175 хуу күтүскен турараар.

Чайгы аңдарылга

Улуг-Хем районун «Х Улуг ту-рал» колхозунуң таарыжылары белек чылаң таарыжыга утуктур 240 га кур чери аңдарган. Сөөлүг хү-нерде 6 кижизинг трактор эвешелер Дарга-Хаага 60 азыг га чери аң-дарары-биле атыттылган. Колхоз баштаар чери трактористтерин не-геделин хандырган.

заводунда машиналар септелгезин
шынары, алты заводунда бүдүрү
панынын кууселдезинин байдал
№ 1 АТК-да машиналарын дүж
ажап алышыкыннга белеткеж
болгаш еске-даа ажы-агыжы чу
ла айтырыглар оон хайгааралы

турар. Айрымкын улетүрүп комбинацияларды, адеб болгаш жоюлгаша жазууларды, тарымпын продукцияларын шыгарып бергидер талазы-биле айтырыгларды комиссия баша чуулаашкын көргөсү.

Аю доктормал комиссия кайы бурунгу чөйрөдө асылында кынаалат чорууду, ол-бү айтырып талазы-буу арга-сүмө берген болгуд, алаа т.д. дайгай түнөө чедип алыннын турган.

— Хорсоветтин доктормал комиссиянын ажылы бистин завод, кескү-саалдары болуп, кижилер идишпейткен: Калкан өзе бир калектиин кижилери (Малданг) кызын чамдиктары тусай эртенки өзе болгай) бистин бүүдүрүлгө кызын ажил-хөронде бар турган, өзе биле кал бексе аскерткынжын уулу.

төштөштөй илерили көргө мый-
най ачтыгы чок түмө-йү—деп, а-
тошөттөлө завоудун директору
Самойленкогун миники тутулаа-
тавардык эес. Бирги чартык чү-
юу завоу бугуудөгү планын кү-
чөй болгаш сөттөгөйүнн шына-
дыкы окжыткан.

Сонгучуларыны азы-бүрү ша-
дарын болгаш хоумдарларын сай-
дыр көөргө комиссия база кы-
гөй салып турар. Чыжа, «Кому-
туду» черини болуу ажалчыны-
рынны дилген дугуар автобус-
тыр доктар черин өскө чере ж-
турган. Чехов болгаш Сесеряг ч-
дучуларыны тутуртканыларын ч-
каардаа телефон чок дугуан-
хоумалын шынтыкчыларын комис-
сиз дарагы аш Громов болуу холта ап,
негедени задылары чепи ала-
туртканы чонуну саналдырып
болгаш негедө дилетеринде динья-
чыры, оуу боттандырылгач азы-
керексиз дош комиссия көжүгү
пер өөрүч тектиришкенинин кы-
пай чыгып, сөттөгү шынаа

Чондам соңуттурганынын
бичири чүеүлди — хооросветте
уялутур, транспорт болгаш хары
газала-биле доктама комиссия
кыс ичээр ажилда туур. О
ажыл чорудулазнына база бир у
ири чүгү болза комиссия кижиги
верияде кылгынган ажилдарга кы
лаз мезгиринейи, алаа ожу
гавай, даарта улам-на ча ажилта
кечегени ач чортус деп күзүп, ч
чуа-биле ажилда турары болур.

...Бистин күрүне апардырыт
дэгдас кеделикчин-биле хары у
он катал күндөдириттер «айга
мынны чүгү» бисте бар. Илгич

Ол деянчи сөөстөрүн бүрүп
туктадылар Советтерин доктаам
комиссияларынын болган хей-ният

А. ЛЕПЕШНИН,
СЭКП хооромнонун
консультанты.

Көздө агитаторга дуушарламчы

«Көздө ажил-агыйының экономининен алдыгы дугарында көздө ажил-агыйының дугарыларын илеретип турган. Оларнын арзында СССР-инин «Көлдөстартга продукциянын бири чүшү берип турары?» деп эге-бидугарга мында парала. Херек кырындидигир, калба хевирге бижиттин болгаш агитаторларга эвс, харыннын болгаш советхотарнын уауртукчы, бүгү-ле көздө номчучуларга сол.

Продукциянын бот-үтөсөи

Көздө агитаторга дуушарламчы

«Көздө ажил-агыйының экономинин» сөз алдыгы дугарында көздө ажил-агыйының дугарыларын илеретип берилген. Олардың арзында СССР-инин «Көлдөстөргө продукцияның би-» үчүн берил турары?» дө эге-би- дугары мында паралла. Херек кыры- дөндиргич, калба хөвирге бижиткич-» болгаш агитаторларга эвөт, харын-» болгаш советхотарының уауртук-» бугу-ле көздө номчучуларга сол-»

Продукцияның бот-үтөшө сол-»

жүзүгү ажал-агынын ниятчил-экономикалык жана категорияларынын өзгөрүшүн, Колхозтарда бот-үзүн өсөрүн жана, анализдер көрсөткөн Бот-оругуна арналган иштерин, куш-аңгирини шын организатпал, колхозтардын саясатын болгаш экономикаларын быжылган шыдаа-туртун райондарынын аайы-бы-жылхоз продукциянын бот-үзүнүн деңгээли бири болза колхоз-буудурулганын продукцияга экономика талаш-быш үндөйлөштүгүнө куруурун салып алышкын өр-көстөрүн доктадыры, түртүн бот-үзү-экономикалык зоналардын аайы-бы-жыл кезде ажал-агы буудурулганын туртун туртун болгаш саясаттарын мындак мында түтүл-аңгирини ажал-агы сорулгаларын бол-гаш өскө-дөз түтүлгөн шын шыкт-ипилорлорига дуузалар.

Угуш аялынын продукциясы	1957 ч.
Мал аялынын продукциясы	100
Кеде аял-агынын бугу продукциясы	100
1960 чылда колхозтарын кеде аял-агы продукциясынын бот уны 1957 чыл-бала кезинде	

Угуш аялынын продукциясы	1957 ч.
Мал аялынын продукциясы	100
Кедр аял-агынын бугу продукциясы	100
1960 чылда колхозтарын кедр аял-агы продукциясынын бот униги 1957 чыл-бизе кезеңде	

куруза таразым алырын колхоз
хүлэнген.
КП-нің ХХІ съездизи аттыг колхоз
ының бригадири Иван Булейко му
керүп тур.
новтуу. СЭТА-ның фотохрониказы

Ол ышкан селадтарным, сарай-
ныц селтегилеини хол дөгбөз.
раа ууар шодойлар, чалар през-
тидер дык эвезш. Тараа сөөр
минаиналар селтегиттинимиз.

Суг-Аксыда тараа хүлээн ала-
пункт тараа хүлээн алмыртыа бе-
зет.

Дүжүт ажаап алымшыкны
кирер үе мырнай чоккуш
Белетсегиди дүргелгеи хүнүч
гула айтыры болуп турар. Сови-
түз дирекцияны, партия комите-
түз-тус салбырларын ууртукту-
руч тутле техника селтегилеини э-
харыч хобу тургаларынын, скла-
тарын, шайнарын белетсегини
тай-хаара организастаа чөгүр.

Н. ЧЫРАКПА

Марин оло болгаш Маадир-оо
амгы уеде дыйтанып турарла.
Чүге ээрге советхун муракка
механизатор Дайгыр-оо оду
руглар арзын сайырдылар, ку
тивациян чорудуп турар. Ку
тивация деозуалын сонга дем
сугатчыларыныс аийа сугтары
ганы эгелээрлер.

Бистер хуле 4 шак амыдаан
ардын ичин буудурул бригадал
ныс хурадыл. Чүге амыдаан
ныс хун чүрүмн. Буугар, ку
тура-масын ажилдаглар, ою
нарга, номчулгалдарга, агаарла
сугта эштинге, каттардын
балкастарына арттып турар би
Августа кожамиста шокалаарын
бригадаларын ажилын дур
жагалды-биле тамынып, олар
гадан баарын планал турар би
башкы, буудурул бригадалары
Ч. АЙЫН.

УРЕЗИН ЧИЙ

15 центер джукүттүдө 1 центер таралга чарыгал бол гектардан 1 центер джукүттү бошпандыдан джүзөш болуп турган бидилгир. Бул учурунда кедээ ажил-агый кууштараларынын джукүттүүн бедилери чер ажылынын продукцииянын көбүтүеин чигесидиринч кол тутуш.

Мал ажылында база-ла мында чорук бар. Малды азырал ажарынын мал кажазаларын аптал арыгталарга чарыгалдар, мал кемери беле кэзирге чарыгалдар инекти суучыда ийн муң баш үш муң-дичил болганда барык-ла бир дөм болуп турал. Ичпагалын малдын прдуктууу алаан белки болганда прдукциянын чагыс хемчөсүнө чарыгалдарынын ортумак хемчөсү эвөзөчр апаар.

Малдын продуктуулуунун дөмдө

15 центер джукүттүдө 1 центер таралга чарыгал бол гектардан 1 центер джукүттү бошпандыдан джүзөш болуп турган бидилгир. Бул учкурюнда кедээ ажил-агый кууштараларынын джукүттүүн бедилдери чер ажылынын продукцииянын көбүтүеин чигесидиринч кол тутуш.

Мал ажылында база-ба мында чорук бар. Малды азырал ажарынын мал кажазаларын аптал арыгзаларга чарыгалдар, мал кемери беле кэзирге чарыгалдар инекти суучыда ийн муш база үш муш-дичил болганда барык-ла бир дөм болуп турал. Ичпачаган малдын прдуктууу алоон белки болганда прдукциянын чыгыш хемчөсүнө чарыгалдарынын ортумак хемчөсү эвөзөшр апаар.

Малдын продуктуулуун бериле

Продукция	Продукция будут выпуска- емы
Тараз (кукуруза чокка)	26,8
Тараз болгаш кукуруза уналары	7,

СЭП ТК-ның март Пленумунд шипитилерин амьдарлар Ботталдары дээш шипитилер демисшиснаан, республиканын колхозтарын болгаш совхозурын ажал-шичилери бугу ажал-агый продуктулары булар шипи совгул үедэ элээн көүдэтлэни-биле холбоштыр республестик туң бөлсетелк организацияла чартым чымдыл планын түнүт талазы-биле 120 хуу, ооч иштэ дэ өвт, сут, дук, уулуг, бичи ажал кеш дээш өскө-дээ хевирин продуктуларын салым алдырнын планларын дика ажил күүсеттэ элээн. Бо талазы-биле өң-бөккө көртүгүлэрин Өвүр болгаш Тал дэ районнара бөлсетелк контро

Ынтыгаш бистик кооператорларынын үстүндө чамдык чедикти кинерин бийжылгавуашаан, ийик чарык чалдык планга онагалдарынын чедикникингишт пилрээрине эгелен кирпик. Олар чононуп улам-на өзүп тур херегелериди хандырлар окжидер дэш куенишшикингишт ажыдап турурлар.

Ам салгы аймакдаларынын сорулгаш болга республиканын ырак-узак тайгаларында малчы нарийн, хову, шимваларга эгел чидерин, тараажмаларга сел чен болгаш өске-даа хандырлар зын акжидериче кичезиней кушталарын болур. Ногаала картофел болгаш өске-даа пр

Гидирини

Ол туу-биле мындаг
чүүдлерин сепим ял, азы
тудуп тургузуп болур

15 центер джукүттүдө 1 центер таралга чыгарылган бир гектардан 1 центер джукүттү бошатылган джыл эвөш болуп турган бидилгир. Бул учурунда кедээ ажил-агый куулараларынын джукүттүүн бедилери чер ажылынын продукцииянын көбүтүеин чигедилериниң кол тутуу.

Мал ажылында база-ба мында чорук бар. Малды азырап ажарынын мал кажазаларын аптап арыгааралга чыгарылдар, мал кемери беле кэзирге чыгарылдар инекти сууча чылда ийн муң баш үш муң-дичил болганда барык-ла бир дөм болуп турар. Ичналган малдын прдуктууу алаан белки болганда прдукциянын чыгыс хемжөйлөнгө чыгарылдарынын ортумак хемчөзү эвөшчүр апаар.

Малдын продуктуулуунун дөмдө

Продукция	Продукция будущего чарыгада кәмәлтәгә (млн. руб)
Тараз (кукуруза чөккә)	26,8
Тараз болгаш кукуруза уналары	7,0

Совет төлээлэрнийг кижигүүннэри-
биле Ф. Кастронун ужурашканы

Чакыг № 2012. Бултура министрствоззгнч типографиязы.